

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu **o maloletého I. H.**, narodeného X., bytom u matky, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa rodičov: **matky J. P.**, bytom N. a **otca: J. H.**, bytom V. **o zvýšenie výživného pre maloleté dieťa a úpravu styku**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 11 P 319/2014, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Nitre z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 8 CoP 46/2015, takto

r o z h o d o l :

Sudkyne Krajského súdu v Nitre JUDr. Jarmila Pogranová, JUDr. Marta Polyáková a JUDr. Ingrid Doležajová **n i e s ú v y l ú č e n é** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 8 CoP 46/2015.

O d ô v o d n e n i e

J. P. (ďalej aj „matka“) v písomnom podaní doručenom Okresnému súde Nové Zámky 8. júla 2015, obsahujúcom aj odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 25. júna 2015 č. k. 11 P 319/2014 - 200, vzniesla námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Nitre. Uviedla, že otec pracuje ako prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre od jej zriadenia a pravidelne prichádza do kontaktu nielen pracovného ale i súkromného so sudcami Krajského súdu Nitra. Podľa nej má s mnohými z nich priateľský vzťah a stretáva sa s nimi i v mimopracovnom čase. Podľa matky môže vzbudiť pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Nitre. Žiadala, aby bolo rozhodnuté o odňatí veci Krajskému súde v Nitre a vec prikázaná inému vecne príslušnému súde.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súde v Nitre (§ 16 ods. 1 tretia veta O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti

o nezáujatosti sudcov Krajského súdu v Nitre z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní vecí, k nezáujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to :

1. k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo
2. k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo
3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom 2.

Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanú veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej mozgnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého slovenský preklad bol vyhlásený v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb., ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Súvislosťou medzi súdom, ktorý je založený na zákone, a jeho nezávislosťou, ako to vyjadruje článok 6 ods. 1 prvá veta dohovoru („každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu“), garantuje tento dohovor v celoeurópskom rozmere súčasne sudcovskú nezávislosť aj právo na zákonného sudcu.

Ústavná úprava súdnej a inej právnej ochrany v Slovenskej republike garantuje obdobne vyjadrené právo na spravodlivý proces [čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., ďalej len „listina“; čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uverejnenej pod č. 460/1992 Zb., ďalej len „ústava“, ktoré články dávajú každému možnosť (právo) domáhať sa /zákonom/ ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v /zákonom/ určených prípadoch na inom orgáne /Slovenskej republiky/], do ktorého tiež zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 listiny; čl. 48 ods. 1 ústavy, ktoré články postulujú, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a že príslušnosť súdu ustanoví zákon). Ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadruje zhodu (totožný zámer) na sudcovskú nezávislosť a právo na zákonného sudcu s právnym režimom podľa dohovoru (v obsahu týchto práv podľa dohovoru a podľa ústavy nemožno vidieť zásadnú odlišnosť). Potom platí, že v určitej právnej veci má rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento *zákonný sudca* by sa už v ďalšom priebehu konania - pokiaľ by k tomu nebol daný zákonný dôvod - meniť nemal. Inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, ktorý predstavuje výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu, stanovuje, aby zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov bol zákonný sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Sledovaný cieľ, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmanení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý - nie nestranný - sudca.

Ústava (a listina) deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť súdnej moci a sudcu znamená, že iné orgány verejnej moci nemajú nijaké oprávnenie vydávať príkazy, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok rozhodovacej činnosti súdu alebo sudcu. Nezávislosť má zásadný význam pre súdnictvo aj pre sudcov. Účelom nezávislosti súdov je zabezpečiť im také postavenie, ktoré zodpovedá ich úlohe v právnom štáte, a to tak vo vzťahu k ďalším orgánom štátu (v horizontálnej úrovni vzťahov), ako aj vo vzťahu k subjektom podliehajúcim ich jurisdikcii. Všeobecne možno pojem nezávislosť súdov charakterizovať tak, že zahŕňa rozhodovanie bez akýchkoľvek právnych a faktických vplyvov na výkon ich právomoci, a taktiež vylúčenie ich podriadenosti pri výkone právomoci komukoľvek inému. Nezávislosť súdnictva a nezávislosť súdov sú preto späté s plnením tých úloh, ktoré im v právnom štáte zveruje ústava. V tomto smere

ako nezávislosť súdov, tak ani nezávislosť sudcov nemôže byť nikdy nezávislosťou absolútnou a "samoúčelnou", keďže sa poskytuje funkčne pre potreby riadneho výkonu súdnictva. V dôsledku toho ju nemožno považovať ani za akúsi "výsadu" súdnej moci, ale (a naopak) za nevyhnutný predpoklad naplnenia jej zodpovednosti za nestranné a spravodlivé súdne rozhodnutia. Túto skutočnosť napokon potvrdzuje napr. čl. 141 ods. 1 ústavy, v ktorom sa uvádza, že „v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy“, a čl. 144 ods. 1 ústavy, ktorý uvádza, že „sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom“ (PL. ÚS 52/99). Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom: označuje nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť) a nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Inštitucionálnu nezávislosť súdnej moci nemožno stotožňovať s individuálnou nezávislosťou sudcov. Právne záruky inštitucionálnej nezávislosti, ako aj individuálnej nezávislosti by mali byť v spravodlivej rovnováhe s verejným záujmom na tom, aby súdy a sudcovia plnili svoje poslanie rozhodovať spory nestranne v súlade s platným právnym poriadkom a s plným rešpektom k právam, ktoré sa priznávajú účastníkom súdnych konaní. Ústavné zásady nezávislosti súdov a sudcov však nemožno ani oddeľovať, keďže nezávislosť súdnej moci treba považovať za základný predpoklad nezávislosti sudcov samých. Nezávislé súdnictvo naopak nemôže existovať bez nezávislých sudcov. V tomto kontexte možno sudcovskú nezávislosť označiť za pojmový znak súdnej moci (PL. ÚS 17/08, PL. ÚS 52/99). Ekonomický predpoklad nezávislosti sudcov spočíva na ich hmotnom zabezpečení.

Nezávislosť sudcu treba tiež vidieť aj ako nezávislosť od zložiek politického systému a aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému aj konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí); je to tiež nezávislosť od verejnej mienky alebo oznamovacích prostriedkov. Iba takéto chápanie nezávislosti je predpokladom nestrannosti sudcu, ktorú nesmie *nikto* ohroziť.

Nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho napĺňania (poskytovania) spravodlivosti. Nezávislosť a nestrannosť úzko spolu súvisia, často sa prekrývajú a nie je vždy ľahké ich od seba odlíšiť. Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako

nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu.

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prejednanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 ods. 1 listiny, čl. 48 ods. 1 ústavy), treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní týchto dôvodov (ich analýze) v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu a inštruktívnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky k danej problematike.

ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné

z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESĽP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, resp. aj k ich zástupcom. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Je potrebné brať zreteľ na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESĽP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (porovnaj napr. I. ÚS 332/08).

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností

prípade a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry EŠLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaadiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

Z obsahu spisu vyplýva, že daná vec bola podľa rozvrhu práce pridelená senátu 8 CoP. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Nitre pre rok 2015 (stiahnutého zo stránky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky) senát 8 CoP tvoria predseda senátu JUDr. Vladimír Novotný, ktorý riadi a organizuje činnosť senátu a členky senátu JUDr. Adriana Kálmánová, PhD a JUDr. Jarmila Pogranová. Predseda senátu JUDr. Vladimír Novotný 7. septembra 2015 písomne oznámil predsedovi Krajského súdu v Nitre, že sa cíti byť zaujatý z dôvodu, že je v priateľskom vzťahu s otcom maloletého I. H.. Súčasne vyslovil písomný súhlas na pridelenie veci inému sudcovi. Z toho dôvodu podpredseda Krajského súdu v Nitre opatrením z 9. septembra 2015 Spr 1054/15 pridelil vec predsedníčke senátu JUDr. Adriane Kálmánovej, PhD., ktorá je v poradí prvou zastupujúcou predsedníčkou senátu predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného. Za ďalšiu členku senátu určil JUDr. Martu Polyákovú, ktorá spolu s JUDr. Ingrid Doležajovou zastupuje JUDr. Adrianu Kálmánovú, PhD. JUDr. Ingrid Doležajová v čase vydania tohto opatrenia čerpala dovolenku.

JUDr. Adriana Kálmánová, PhD. 17. septembra 2015 písomne oznámila predsedovi Krajského súdu v Nitre, že sa vo veci cíti byť zaujatá z dôvodu, že je v priateľskom vzťahu s otcom maloletého I. H.. Súčasne vyslovila písomný súhlas na pridelenie veci inému sudcovi. Podpredseda krajského súdu opatrením z 23. septembra 2015 Spr. 1097/15 pridelil predmetnú vec na prejednanie a rozhodnutie predsedníčke senátu JUDr. Jarmile Pogranovej z dôvodu, že

je prvou v poradí zastupujúcou sudkyňou predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a za ďalšiu členku senátu určil JUDr. Ingrid Doležajovú.

Na základe opatrení podpredsedu Krajského súdu v Nitre bola vec pridelená na rozhodovanie a prejednanie predsedníčke senátu JUDr. Jarmile Pogranovej a za členky senátu boli určené JUDr. Martu Polyáková a JUDr. Ingrid Doležajová. Uvedené sudkyne sa k obsahu vnesenej námietky zaujatosti písomne vyjadrili. Ani jedna neuviedla, že by mala vzťah k prejednávanej veci, k účastníkom konania, resp. k ich zástupcom. Naopak uviedli, že poznajú otca maloletého, J.I. H., ako prokurátora, ktorý pracuje na Krajskej prokuratúre v Nitre, nemajú však k nemu žiaden vzťah.

Tvrdenie J. P. o zaujatosti (vylúčení) sudcov krajského súdu je vyvodzované z domnienky či skôr podozrenia na možnosť pôsobenia otca maloletého, J.I. H., prokurátora Krajskej prokuratúry v Nitre, na sudcov Krajského súdu v Nitre. Takéto úvahy bez ďalšieho predstavujú len subjektívny názor (podozrenie) J. P., ktorá však sudcov príslušného odvolacieho senátu z prejednávania a rozhodovania tejto právnej veci nevylučuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri rozhodovaní o ich vylúčení či nevylúčení vzal na zreteľ, že pokiaľ ide o profesionálne, resp. kolegiálne vzťahy sudcov a prokurátorov (a to i na tom istom súde), ktoré neprekračujú tomu zodpovedajúce medze, objektívne nie je daný dôvod pre pochybnosti o nezaujatosti, lebo táto skutočnosť sama osebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 14 O.s.p. Až v prípade, že by vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol tak charakter bližšieho priateľského, či úzkeho súkromného vzťahu (zodpovedajúcej intenzity - pozri vyjadrenie sudcov uvedených v prvej výrokovej časti), mohlo by ísť o okolnosť vzbudzujúcu pochybnosti o nezaujatosti.

Obava (pocit) z nestrannosti, nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne. Pokiaľ nedôjde k preukázaniu konkrétnych pochybností, nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti namietaných sudcov zo subjektívneho hľadiska. Vyjadrenia sudkýň uvedených vo výroku tohto uznesenia neindikujú v tejto rovine žiadne konkrétne obavy (okolnosti), ktoré

by odôvodňovali pochybnosti o ich nezaujatosti. Dôvodom k pochybnostiam o ich nezaujatosti nemôžu byť ani úvahy založené na skutočnosti, že v danej veci je účastníkom konania prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre pôsobiaci na rovnakom súde, pretože (len) takúto skutočnosť samú osebe nie je možné hodnotiť ako dôvod, ktorý by bol spôsobilý ovplyvniť nestranné rozhodovanie.

Pokiaľ ide o objektívne aspekty nestrannosti, na ktoré poukázala matka (otec pracujúci ako prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre pravidelne prichádza do kontaktu nielen pracovného ale i súkromného so sudcami Krajského súdu v Nitre) je potrebné konštatovať, že len samotná obava (možná pochybnosť) z nestrannosti nestačí na založenie objektívnych pochybnosti o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť dôvod pre pochybnosti o nezaujatosti sudkýň senátu 8 CoP Krajského súdu v Nitre; v posúdenej veci chýba objektívny základ na konštatovanie ich zaujatosti. Treba súčasne pripomenúť, čo už bolo skôr vysvetlené, že je potrebné brať zreteľ, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti. Preto závažnosť okolnosti, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti čo i len jednej zákonnej sudkyne spomenutého senátu 8 CoP (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokúvania a rozhodovania veci), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že je tu vzťah k účastníkovi - hoci sprostredkovaný (odvodený) od vzťahu k inému subjektu - dosahujúci povahu a intenzitu nejakého bližšieho vzťahu. Pri absencii takéhoto vzťahu, čo je aj daný prípad (z námietky, z vyjadrenia sudkýň senátu 8 CoP a ani z ostatného obsahu spisu nie je totiž možno vyvodiť vzťah týchto sudkýň s J. H. či dokonca jeho ovplyvňovanie), alebo len neutrálnom vzťahu nevzniká pochybnosť, či títo sudcovia zvládnu zákonom ustanovenú povinnosť postupovať nezávisle a nestranne. Chýba teda dôvod, ktorý by sudkyne

senátu 8 CoP Krajského súdu v Nitre vylučoval z prejednávania a rozhodovania tejto právnej veci.

Keďže v predmetnej veci dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania spochybňovaných sudkýň senátu 8 CoP Krajského súdu v Nitre, nejestvujú, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že tieto sudkyne nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Vo vzťahu k ostatným namietaným sudcom Krajského súdu v Nitre považuje nadriadený súd námietku zaujatosti vznesenú J. P. s poukazom na ustanovenie § 14 O.s.p. za bezpredmetnú, majúc za to, že nie sú splnené podmienky, za ktorých možno o námietke na vylúčenie ďalších sudcov konať.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 104 ods. 1 prvá veta O.s.p.).

V zmysle § 15a ods. 1 O.s.p. účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 O.s.p. uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Z ustanovenia § 14 a nasl. O.s.p. v spojení s § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov treba vyvodiť, že ak sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v príslušnom senáte nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, chýba podmienka konania vo vzťahu k námietke zaujatosti vznesenej voči sudcom, ktorým vec pridelená nebola (ostatným sudcom daného súdu); ide o neodstrániteľný procesný nedostatok podmienky tohto konania.

Za tejto procesnej situácie Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Nitre (§ 16 ods. 1 O.s.p.) nemá vo vzťahu k takejto námietke o čom konať, pretože na základe len samotnej námietky zaujatosti nemožno rozhodnúť o vylúčení

namietaných ďalších sudcov, keďže nie sú zákonnými sudcami.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 4. novembra 2015

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Vanda Šimová